Lieta Nr.A420557410
A01702-11/42

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2011.gada 6.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis M.Šļakota,

piedaloties atbildētāja Viļakas novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Viļakas novada domes pārstāvei *Ž.C.*,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *O.P.* pieteikuma par Viļakas novada pašvaldības faktisko rīcību, nojaucot pieteicējai piederošo siena šķūni un mantisko zaudējumu atlīdzināšanu Ls 150 apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] *O.P.* (turpmāk arī – pieteicēja) 2009.gada 30.oktobrī vērsās Viļakas novada domē ar iesniegumu, kurā lūdza izvērtēt Žīguru pagasta pārvaldes vadītājas *Ž.C.* rīcību, dodot rīkojumu nojaukt pieteicējai piederošo saimniecības ēku.

Iesniegumā norādīts, ka */adrese/* uz pagastam piederošās zemes atradās pieteicējai piederošā saimniecības ēka – no lapu koku dēļiem celts siena šķūnis. Saimniecības ēkā atradās dažādas pieteicējai piederošas mantas – dzelzs kapu krusts, divas dzelzs mucas (graudu glabāšanai) 200 litru un 50 litru tilpumā, velosipēda rāmis un citas saimniecībā noderīgās mantas.

2009.gada 27.oktobrī pieteicēja konstatējusi, ka saimniecības ēka bez saskaņošanas ar pieteicēju ir nojaukta un aizvesta, kā arī ir aizvestas pieteicējas mantas, kuras atradās minētajā saimniecības ēkā.

Pieteicējai nodarīts mantiskais zaudējums ap Ls 100 vērtībā, ko sastāda dzelzs krusta, divu dzelzs mucu, velosipēda rāmja un dēļu, no kuriem bija būvēta saimniecības ēka, vērtība.

[2] Viļakas novada dome 2009.gada 1.decembrī sniedza pieteicējai atbildi Nr.3-9/345, norādot, ka pārbaudot lietas apstākļus tika saņemts Žīguru pagasta pārvaldes vadītājas *Ž.C.* rakstisks paskaidrojums, kā arī septiņu Žīguru pagasta iedzīvotāju parakstīts apliecinājums par šķūņa stāvokli pirms tā nojaukšanas.

Saskaņā ar paskaidrojumu šķūnis */adrese/* ir bija vidi degradējošs, tādēļ Žīguru pagasta pārvalde izšķīrusies par tā nojaukšanu. Apliecinājumā norādīts, ka nekāda manta šķūnī pirms nojaukšanas nav atradusies.

Pieteicēja iesniegumam nav pievienojusi dokumentus, kas apliecinātu viņas īpašuma tiesības uz šķūni */adrese/*.

Norādīts, ka pagastu pārvaldēm savās administratīvajās teritorijās ir pienākums rūpēties par teritoriju sakārtotību.

[3] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, lūdzot pārbaudīt Viļakas novada amatpersonu rīcības tiesiskumu, kā arī atlīdzināt pieteicējai mantisko zaudējumu Ls 100 apmērā un izdevumus par juridiskajiem pakalpojumiem Ls 50 apmērā.

Pieteikumā norādīts, ka no Viļakas novada domes sniegtās atbildes nav saprotams, kas un kad ir izdevis rīkojumu nojaukt šķūnīti, kas ir piesavinājies

pieteicējas īpašumu. Viļakas novada dome nav izpildījusi Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 74.panta 2.punkta prasības.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Viļakas novada dome neatzina pieteikumu un norādīja, ka lietai nav administratīvi tiesiska strīda rakstura, jo nav konstatēta persona, kurai piederēja šķūnis. Nav apstiprinājuma tam, ka šķūnī atradās pieteicējas nosauktās mantas un ka tās piederējušas viņai.

Pašvaldība centās noskaidrot vidi degradējošā šķūņa piederību, bet tas nav izdevies. Līdz ar to pieteicējai nav radies un nevarēja rasties personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārums, jo nekonstatējot personu, kam piederēja šķūnis, nav iespējams izsūtīt adresātam paziņojumu par faktiskās rīcības nepieciešamību, vietu un laiku.

[5] Pieteicēja uz tiesas sēdi neieradās, par neierašanās iemesliem tiesai nepaziņoja.

Izvērtējot lietā esošos materiālus un uzklausot atbildētāja pārstāves viedokli, tiesa nekonstatēja APL 268. vai 269.pantā noteiktos pamatus tiesas sēdes atlikšanai un nolēma izskatīt lietu bez pieteicējas piedalīšanās.

[6] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina uz Viļakas novada domes 2009.gada 1.decembra atbildē Nr.3-9/345 un rakstveida paskaidrojumā tiesai norādīto argumentu pamata. Papildus paskaidroja, ka šķūnis atradās uz pašvaldības zemes, nebija noslēgts zemes nomas līgums, šķūni neviens neizmantoja un tā saimnieks nebija atrodams, arī tuvumā dzīvojošās personas nav varējušas sniegt informāciju par šķūņa īpašnieku.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, noklausoties atbildētāja pārstāves paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[8] Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas otro punktu viena no pašvaldību autonomajām funkcijām ir gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu un laukumu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana; ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; atkritumu savākšanas un izvešanas kontrole; pretplūdu pasākumi; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana).

Civillikuma 1084.pants noteic, ka katram būves īpašniekam, lai aizsargātu sabiedrisko drošību, jātur sava būve tādā stāvoklī, ka no tās nevar rasties kaitējums ne kaimiņiem, ne garāmgājējiem, ne arī tās lietotājiem (1084.panta pirmā daļa). Ja par būvi, no kuras draud briesmas, pastāv īpašuma tiesības strīds, tad šo briesmu novēršanai nepieciešamie soļi tūliņ un vēl pirms prāvas beigām jāsper tam, kas šo būvi tajā brīdī valda, ar tiesību vēlāk prasīt izdevumu atlīdzību (1084.panta otrā daļa). Ja būves īpašnieks vai valdītājs, pretēji attiecīgās varas pieprasījumam, nenovērš draudošās briesmas, tad attiecīgai iestādei, raugoties pēc apstākļiem, būve jāsaved kārtībā vai arī pavisam jānojauc uz īpašnieka rēķinu (1084.panta trešā daļa).

Būvniecības likuma VIII nodaļa regulē sagruvušo būvju un kultūras pieminekļu sarakstā esošo būvju savešanu kārtībā vai nojaukšanu. Saskaņā ar minētajā nodaļā iekļauto 31.pantu ja būve ir pilnīgi vai daļēji sagruvusi vai nonākusi tādā stāvoklī, ka tās lietošana ir bīstama vai tā bojā ainavu, īpašniekam saskaņā ar attiecīgās pašvaldības lēmumu tā jāsaved kārtībā vai jānojauc atbilstoši Civillikuma 1084.panta noteikumiem

(31.panta pirmā daļa). Pašvaldības lēmumu var pārsūdzēt tiesā viena mēneša laikā no tā paziņošanas dienas (31.panta otrā daļa). Ja būves īpašnieks līdz noteiktajam laikam nav izpildījis pašvaldības lēmumu, pašvaldība organizē šīs būves savešanu kārtībā vai nojaukšanu. Ar savešanu kārtībā vai nojaukšanu saistītos izdevumus sedz būves īpašnieks (31.panta trešā daļa). Būves nojaukšana veicama Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā saskaņā ar akceptēto būvprojektu (31.panta ceturtā daļa).

No minētajām tiesību normām izriet, ka pašvaldībai gādājot par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu ir pienākums kontrolēt, lai pašvaldības teritorijā neatrastos būves, kas ir pilnīgi vai daļēji sagruvušas, ir bīstamas lietošanai vai bojā ainavu. Konstatējot šādas būves esību pašvaldībai ir jāizdod lēmums (administratīvais akts) ar kuru īpašniekam uzliek pienākumu būvi savest kārtībā vai nojaukt. Ja īpašnieks neizpilda lēmumu, pašvaldībai ir tiesības organizēt būves savešanu kārtībā vai nojaukšanu.

[9] Viļakas novada pašvaldībai atbilstoši tiesību normu regulējumam pirms būves nojaukšanas bija jākonstatē būves atbilstība likumā noteiktajām pazīmēm, t.i., ka būve ir pilnīgi vai daļēji sagruvusi vai nonākusi tādā stāvoklī, ka tās lietošana ir bīstama vai tā bojā ainavu. Tāpat pirms nojaukšanas pašvaldībai bija jāizdod Būvniecības likuma 31.panta pirmajā daļā paredzētais administratīvais akts, ar kuru jāuzliek būves īpašniekam pienākumu pašam novērst (savedot kārtībā vai nojaucot) būves neatbilstību likuma prasībām.

Lai izvērtētu, vai iestāde konkrētajā gadījumā ir rīkojusies atbilstoši iepriekš norādītajām tiesību normu prasībām, ir jākonstatē, ka tieši pieteicēja ir bijusi pašvaldības rīcības adresāts un ka pašvaldības rīcības negatīvās sekas ir iestājušās tieši pieteicējai. Citiem vārdiem, iebilst pret būves nojaukšanu ir tiesības tikai būves īpašniekam.

Jau pēc būves nojaukšanas pieteicēja vērsās iestādē, apgalvojot, ka būve piederējusi viņai, savukārt Viļakas novada dome 2009.gada 1.decembrī sniedza pieteicējai atbildi Nr.3-9/345, norādot, ka pieteicēja nav iesniegusi dokumentus, kas apliecina būves īpašuma tiesības. Arī tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Viļakas novada dome neatzīst pieteicējas norādīto faktu, ka šķūnis piederējis viņai.

Līdz ar to, lai tiesa varētu izvērtēt, vai Viļakas novada domes rīcība nojaucot šķūni */adrese/* ir bijusi tiesiska, ir jāpārliecinās, ka šķūnis piederējis tieši pieteicējai un ka ar pašvaldības rīcību varētu būt aizskartas tieši pieteicējas tiesības un tiesiskās intereses.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja ne 2009.gada 30.oktobra iesniegumā iestādei, ne pieteikumā tiesai nav norādījusi uz pierādījumiem, kas apliecinātu viņas īpašuma tiesības uz nojaukto šķūni. Atbilstoši APL 161.panta pirmajai daļai administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

Pieteicējai tika nosūtīts arī Viļakas novada domes rakstveida paskaidrojums tiesai, tātad, viņai bija zināma atbildētāja nostāja, ka nav pamata uzskatīt, ka šķūnis piederējis pieteicējai. Neskatoties uz minēto, pieteicēja nav iesniegusi tiesā nekādus papildus pierādījumus. Saskaņā ar APL 150.pantu pieteicējam atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā. Tiesas ieskatā konkrētajā lietā pierādījumi, kas apliecina strīdus šķūņa piederību pieteicējai, var būt zināmi tikai viņai pašai. Tā kā lietas materiālos šādu pierādījumu nav un pieteicēja uz tiem nav norādījusi, tiesai nav pamata atzīt, ka iestādes rīcība, nojaucot šķūni, varēja skart pieteicējas tiesības. Minētais apstāklis ir patstāvīgs pamats pieteikuma noraidīšanai, neizvērtējot citus ar iestādes rīcības tiesiskumu saistītos argumentus.

Tādi paši apsvērumi ir attiecināmi arī uz prasījumu par pieteicējas kustamās mantas aizvešanu. Pieteicēja nav iesniegusi nekādus pierādījumus par to, ka viņai

piederējusi, glabājusies strīdus būvē un pēc būves nojaukšanas aizvesta 2009.gada 30.oktobra iesniegumā norādītā kustamā manta.

[10] Saskaņā ar APL 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Tā kā tiesa nekonstatēja, ka pašvaldība ir nojaukusi tieši pieteicējas īpašumā esošu būvi, kā arī lietā nav iesniegti pierādījumi par pieteicējai piederošas kustamas mantas aizvešanu, nav pamata konstatēt pret pieteicēju vērstu prettiesisku administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību un līdz ar to nav pamata atlīdzinājuma piedziņai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt *O.P.* pieteikumu par Viļakas novada pašvaldības faktisko rīcību, nojaucot pieteicējai piederošo siena šķūni un mantisko zaudējumu atlīdzināšanu Ls 150 apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis M.Šļakota